

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України

від 1 листопада 2024 р. № 1245

ПОРЯДОК

реалізації експериментального проекту щодо посилення безпеки освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти в умовах правового режиму воєнного стану

1. Цей Порядок визначає процедуру реалізації експериментального проекту щодо посилення безпеки освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти в умовах правового режиму воєнного стану (далі - експериментальний проект).

2. У цьому Порядку під словосполученням “посилення безпеки освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти” слід розуміти вжиття керівниками закладів загальної середньої освіти (далі - заклади освіти) разом з їх засновниками, у співпраці з ДСНС, Національною поліцією передбаченого цим Порядком комплексу заходів, спрямованих на запобігання та/або недопущення чи припинення заподіяння шкоди учасникам освітнього процесу.

Терміни у цьому Порядку вживаються у значенні, наведеному в [Кодексі цивільного захисту України](#), Законах України “[Про освіту](#)”, “[Про повну загальну середню освіту](#)”, “[Про правовий режим воєнного стану](#)”, “[Про Національну поліцію](#)”, “[Про охоронну діяльність](#)”, “[Про місцеве самоврядування в Україні](#)”, [Методиці оцінки ризиків безпеки в системі освіти, пов’язаних із збройною агресією Російської Федерації проти України](#), затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 2 серпня 2024 р. № 866 (Офіційний вісник України, 2024 р., № 73, ст. 4352), [Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти](#), затвердженому спільним наказом МВС та МОН від 18 серпня 2023 р. № 685/1013.

3. Метою реалізації експериментального проекту є створення безпечних умов здобуття загальної середньої освіти та перебування учасників освітнього процесу в закладах освіти в умовах правового режиму воєнного стану, зокрема збройної агресії Російської Федерації проти України.

4. До комплексу заходів, зазначених в абзаці першому [пункту 2](#) цього Порядку, належать заходи щодо посилення безпеки освітнього середовища в закладах освіти, передбачені законодавством, зокрема:

- 1) забезпечення укриття учасників освітнього процесу;
- 2) забезпечення пожежної та техногенної безпеки закладів освіти;

- 3) визначення правил перебування осіб на території та у приміщеннях закладу освіти;
- 4) облаштування закладів освіти технічними засобами охорони;
- 5) забезпечення закладів освіти охороною, зокрема із залученням органів поліції охорони;
- 6) огороження території закладу освіти;
- 7) встановлення у приміщеннях закладів освіти стаціонарних металодетекторів;
- 8) обладнання приміщень та території закладів освіти технічними засобами відеоспостереження;
- 9) забезпечення безпеки дорожнього руху на прилеглих до закладів освіти територіях;
- 10) наближення маршрутів патрулювання поліції до закладів освіти;
- 11) здійснення контролю за дотриманням встановлених обмежень щодо продажу алкогольних та тютюнових виробів на прилеглих до закладів освіти територіях;
- 12) освітлення маршрутів слідування учасників освітнього процесу;
- 13) проведення серед здобувачів освіти заходів із забезпечення безпеки життєдіяльності та профілактики правопорушень;
- 14) складення та оновлення паспорта безпеки закладу освіти;
- 15) забезпечення закладів освіти альтернативними джерелами електроенергії та устаткуванням щодо її зберігання.

5. Забезпечення укриття учасників освітнього процесу здійснюється шляхом:

створення, утримання, експлуатації та ведення обліку захисних споруд цивільного захисту (сховищ та протирадіаційних укриттів) або споруд подвійного призначення із захисними властивостями сховища чи протирадіаційного укриття;

створення, утримання, експлуатації та ведення обліку найпростіших укриттів;

створення (облаштування) захищених просторів (приміщень для фізичного захисту).

Створення, утримання, експлуатація та ведення обліку захисних споруд цивільного захисту (сховищ та протирадіаційних укриттів) або споруд подвійного призначення із захисними властивостями сховища чи протирадіаційного укриття здійснюється відповідно до вимог [Кодексу](#)

[цивільного захисту України, Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, включення об'єктів до складу та виключення таких об'єктів з фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 24, ст. 682), [вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту](#), затверджених наказом МВС від 9 липня 2018 р. № 579, та ДБН В.2.2-5:2023 “Захисні споруди цивільного захисту”.

У разі тимчасової нестачі інших об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту в особливий період здійснюється створення, утримання, експлуатація та облік найпростіших укриттів відповідно до [Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, включення об'єктів до складу та виключення таких об'єктів з фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138, та [вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту](#), затверджених наказом МВС від 9 липня 2018 р. № 579.

Створення (облаштування) захищених просторів (приміщень для фізичного захисту) дозволяється лише в закладах, розташованих на території територіальних громад із задовільним та помірним рівнями ризику безпеки в системі освіти та здійснюється відповідно до [Порядку реалізації експериментального проекту щодо створення в будівлях і спорудах закладів освіти захищених просторів \(приміщень для фізичного захисту\)](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 926 “Про реалізацію експериментального проекту щодо створення в будівлях і спорудах закладів освіти захищених просторів (приміщень для фізичного захисту)” (Офіційний вісник України, 2024 р., № 78, ст. 4572).

До початку навчального року засновники закладів освіти, військові адміністрації проводять обстеження стану готовності захисних споруд цивільного захисту, що перебувають на балансі закладів освіти та аналіз можливості використання захисних споруд цивільного захисту, які перебувають на балансі інших суб'єктів господарювання, для забезпечення укриття учасників освітнього процесу.

У разі відсутності на території закладів освіти захисних споруд цивільного захисту, які перебувають на балансі закладів освіти, їх засновників, органи місцевого самоврядування разом з керівниками закладів освіти за погодженням з відповідними обласними держадміністраціями (військовими адміністраціями), суб'єктами господарювання, які є балансоутримувачами інших захисних споруд цивільного захисту, визначають:

захисні споруди цивільного захисту для забезпечення укриття учасників освітнього процесу, які розташовані на відстані не більше ніж 100 метрів від приміщень закладів освіти;

шляхи та способи пересування учасників освітнього процесу до таких споруд та у зворотному напрямку. Маршрут пересування повинен забезпечувати проведення організованої, безпечної та швидкої евакуації до них учасників освітнього процесу, не проходити біля об'єктів критичної інфраструктури та об'єктів підвищеної небезпеки, мати мінімально можливу кількість переходів через проїжджу частину вулиці (рекомендовано перехід через проїжджу частину вулиці планувати в місцях, обладнаних світлофорами, або використовувати наявні підземні переходи);

окремі приміщення або відокремлені місця для розміщення учасників освітнього процесу, що виключають одночасне перебування в них учнів та інших осіб, які не є учасниками освітнього процесу, та необхідність (можливість) прямого контакту з такими особами учасників освітнього процесу (в разі одночасного укриття в таких захисних спорудах інших осіб).

Керівники закладів освіти забезпечують:

розроблення і затвердження правил перебування учасників освітнього процесу та організації освітнього процесу в укриттях;

розроблення та затвердження правил пересування учасників освітнього процесу до місць укриття та у зворотному напрямку;

розроблення та затвердження правил підвезення здобувачів освіти та алгоритму дій водія шкільного автобуса, супроводжуючих осіб та здобувачів освіти у разі виникнення надзвичайної ситуації під час руху шкільного автобуса.

Під час укриття учасників освітнього процесу керівники закладів освіти вживають заходів для забезпечення безперервності освітнього процесу, здійснення постійного контролю за фізичним та психологічним станом здобувачів освіти, недопущення залишення учнів без педагогічного та медичного нагляду, відволікання учителів та учнів від освітнього процесу.

У разі забезпечення укриття учасників освітнього процесу в захисних спорудах цивільного захисту інших суб'єктів господарювання, які є балансоутримувачами таких споруд, правила перебування здобувачів освіти та інших громадян, які не є учасниками освітнього процесу, розробляються та затверджуються керівником закладу освіти разом із суб'єктом господарювання, який є балансоутримувачем захисних споруд, або відповідним органом місцевого самоврядування чи військовою адміністрацією.

У разі забезпечення підвезення здобувачів освіти до місць навчання та у зворотному напрямку транспортними засобами, які не належать закладу освіти, правила підвезення та алгоритм дій водія шкільного автобуса, супроводжуючих осіб та здобувачів освіти у разі виникнення надзвичайної ситуації під час руху автобуса розробляються та затверджуються керівником закладу освіти разом з перевізником або відповідним органом місцевого самоврядування чи військовою адміністрацією.

6. Забезпечення пожежної та техногенної безпеки закладів освіти здійснюється шляхом обладнання споруд та будівель закладів освіти системами протипожежного захисту з їх технічним обслуговуванням (підтриманням експлуатаційної придатності), забезпечення первинними засобами пожежогасіння, обладнання системами блискавкозахисту, проведення робіт з нанесення на поверхню будівельних конструкцій спеціальних вогнезахисних матеріалів, дотримання вимог законодавства щодо утримання евакуаційних шляхів та виходів, території та джерел протипожежного водопостачання, а також здійснення інших заходів, передбачених [Кодексом цивільного захисту України](#), [Правилами пожежної безпеки в Україні](#), затверджених наказом МВС від 30 грудня 2014 р. № 1417, [Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України](#), затверджених наказом МОН від 15 серпня 2016 р. № 974, [Правилами експлуатації та типових норм належності вогнегасників](#), затверджених наказом МВС від 15 січня 2018 р. № 25, [Правилами улаштування електроустановок](#), затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості від 21 липня 2017 р. № 476, ДБН В.2.5-56:2014 “Системи протипожежного захисту”.

Засновники та керівники закладів освіти, які беруть участь в експериментальному проєкті, забезпечують неухильне дотримання вимог органів ДСНС, визначених приписами, актами перевірок, робіт комісій, результатами обстежень щодо утримання та експлуатації електромережі та електроприладів.

7. Правила перебування осіб на території та у приміщеннях закладу освіти (далі - правила перебування) ухвалюються педагогічною радою закладу освіти та затверджуються керівником закладу освіти. Дотримання правил перебування є обов'язковим.

Правила перебування стосуються як учасників освітнього процесу, так і осіб, які не є учасниками освітнього процесу.

Правилами перебування визначається, зокрема, порядок пропуску осіб на територію або у приміщення закладу освіти (перевірка документів, що посвідчують особу та/або надають право проходження / перебування на

території (у приміщенні) закладу освіти), процедура здійснення контролю осіб та речей із застосуванням стаціонарних та/або ручних металодетекторів, інших технічних засобів, інші умови допуску осіб на територію чи у приміщення закладу освіти).

Правилами перебування також забороняється перебування на території закладу освіти осіб з небезпечними предметами і речовинами, тваринами (крім тих, що використовуються в освітньому або виховному процесі), явними ознаками алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, не допускається перебування у приміщеннях та на території закладів освіти осіб з такими небезпечними предметами та речовинами, як:

вогнепальна, газова та пневматична зброя, а також боєприпаси до зброї та вибухові матеріали (крім уповноважених працівників правоохоронних органів під час виконання ними службових обов'язків у порядку, визначеному законодавством);

пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, балончиками, спорядженими речовиною сльозогінної (сльозоточивої чи дратівної) дії, інші спеціальні засоби активної оборони (крім уповноважених працівників правоохоронних органів під час виконання ними службових обов'язків у порядку, визначеному законодавством, та осіб, які залучаються для охорони закладів освіти);

холодна зброя, а також кухонні, складані, сувенірні ножі (крім тих, що використовуються працівниками закладів освіти, іншими працівниками для виконання трудових обов'язків або договірних зобов'язань);

алкогольні, зокрема слабоалкогольні напої, наркотичні засоби, психотропні речовини;

піротехнічні вироби;

інші вибухонебезпечні предмети або хімічні речовини, які можуть становити загрозу життю та здоров'ю учасників освітнього процесу (крім таких, що використовуються в освітньому процесі чи господарській діяльності, з дотриманням установлених вимог безпеки).

Доступ осіб, які не є учасниками освітнього процесу, на територію та у приміщення закладу освіти здійснюється виключно з дозволу керівника закладу освіти.

За можливості керівником закладу освіти здійснюються заходи щодо визначення для батьків здобувачів освіти зони очікування дітей у приміщенні закладу освіти.

8. Заклади освіти на договірних засадах можуть бути облаштовані системами тривожної сигналізації, що використовуються для виклику наряди поліції охорони з метою припинення правопорушень.

9. Охорона закладів освіти здійснюється уповноваженими працівниками закладів освіти, суб'єктами охоронної діяльності, зокрема органами поліції охорони на договірних засадах, що передбачає:

1) забезпечення цілісності будівель закладів освіти та недоторканості майна, що в них зберігається, а також запобігання правопорушенням, зокрема з використанням камер відеоспостереження;

2) реагування в межах повноважень на протиправні дії, пов'язані з посяганням на майно закладу освіти та/або особисту безпеку учасників освітнього процесу;

3) здійснення пропускного режиму, зокрема з використанням стаціонарних та/або ручних металодетекторів;

4) реагування в установленому порядку на порушення правил перебування осіб на території та у приміщеннях закладу освіти.

10. Огородження території закладу освіти здійснюється шляхом облаштування огорожі заввишки не менше ніж 2 метри за периметром території.

Огорожа повинна забезпечувати належний пропускний режим закладу освіти, мати контрольовані входи, виходи, шляхи під'їзду та унеможливлувати потрапляння на його територію сторонніх осіб, тварин.

Огорожа не повинна містити небезпечних елементів для учасників освітнього процесу.

11. Стаціонарні металодетектори встановлюються на функціональних входах всередині приміщення закладу освіти та не повинні перешкоджати евакуації учасників освітнього процесу. Кількість встановлених стаціонарних металодетекторів повинна забезпечувати проходження учасників освітнього процесу не більше ніж протягом 30 хвилин.

Оператором стаціонарного металодетектора визначається працівник суб'єкта охоронної діяльності та/або уповноважений працівник закладу освіти (сторож).

Додатково також облаштовуються місця для очікування, оператора, ручного огляду, зберігання речей. Для регулювання потоків учасників освітнього процесу використовуються додаткові бар'єри та обмежувальні знаки.

Водночас із стаціонарними металодетекторами можуть використовуватися ручні.

12. Відеоспостереження здійснюється на території та всередині приміщень закладу освіти, а також об'єктів цивільного захисту з охопленням місць входу/виходу та найбільшого скупчення учасників освітнього процесу (коридори, холи, сходові клітини тощо).

Засобами відеоспостереження в режимі перегляду поточного відеозапису має право користуватися виключно керівник закладу освіти, уповноважені ним працівники закладу освіти та суб'єктів охоронної діяльності, поліції.

Учасники освітнього процесу та інші особи, які перебувають на території та у приміщенні закладу освіти, обов'язково інформуються про здійснення відеоспостереження.

Здійснення відеоспостереження забороняється в навчальних приміщеннях, місцях особистого користування, а саме в туалетах, роздягальнях, душових, ресурсних та спальних кімнатах.

Під час встановлення у закладах освіти систем відеонагляду/відеоспостереження керівник закладу освіти вживає заходів до:

визначення правил використання засобів відеонагляду/відеоспостереження, місць, у яких заборонено встановлювати такі засоби, порядку та умов надання доступу до відеозаписів, отриманих за допомогою засобів відеонагляду/відеоспостереження, а також вичерпного переліку категорій осіб, яким може бути надано такий доступ, та випадків, коли доступ до таких записів може бути надано;

забезпечення прав дітей та працівників закладів освіти, недопущення випадків втручання в їх особистий простір, особисте життя;

інформування учасників освітнього процесу про ведення відеонагляду/відеоспостереження та місця розміщення таких засобів.

13. Безпека дорожнього руху на прилеглий території до закладу освіти забезпечується, зокрема, шляхом:

облаштування відповідних пішохідних переходів із застосуванням засобів заспокоєння дорожнього руху (острівці безпеки, підвищені пішохідні переходи, дорожні пагорби);

обмеження максимальної швидкості руху до 20 км/год із встановленням відповідних знаків перед наземними пішохідними переходами та в місцях влаштування засобів заспокоєння дорожнього руху (острівці безпеки, підвищені пішохідні переходи, дорожні пагорби), розташованих біля закладу освіти;

обладнання пішохідних переходів, розташованих біля закладів освіти, світлофорним регулюванням - у разі значної інтенсивності дорожнього руху; підключення світлофорів, розташованих біля закладів освіти, до додаткових (резервних) джерел живлення в умовах відключення електроенергії для забезпечення їх безперебійної роботи;

застосування стримувальних огорожень підгрупи "С1" (сітки, конструкції поручневого типу тощо) для пішоходів на ділянках доріг біля закладів освіти.

14. Наближення маршрутів патрулювання поліції до закладів освіти здійснюється територіальними органами та підрозділами Національної поліції із щоденним їх відвідуванням у години початку та закінчення навчальних занять.

15. Поліцейськими проводяться перевірки встановлених обмежень щодо продажу дітям алкогольних напоїв (у тому числі слабоалкогольних напоїв, пива), а також тютюнових виробів (зокрема рідин, що використовуються в електронних сигаретах, пристроях для споживання тютюнових виробів без їх згоряння) на території, прилеглій до закладів освіти, та вживаються заходи до недопущення порушень таких обмежень.

У разі виявлення поблизу закладів освіти торгових місць (павільйонів, магазинів тощо), які здійснюють продаж алкогольних напоїв (у тому числі слабоалкогольних напоїв, пива), а також тютюнових виробів (зокрема рідин, що використовуються в електронних сигаретах, пристроях для споживання тютюнових виробів без їх згоряння) на території, прилеглій до закладів освіти, та відсутності встановлених органами місцевого самоврядування обмежень поліцейські повідомляють про це органи місцевого самоврядування та уповноважені органи державної влади для вжиття відповідних заходів.

16. Заклад освіти та маршрути слідування учасників освітнього процесу забезпечуються належним освітленням у темний час доби.

Освітлення повинне бути рівномірним і не повинне створювати перешкод для учасників освітнього процесу.

Увімкнення вуличного освітлення здійснюється відповідно до встановленого графіка залежно від пори року та природних умов.

Утримання, функціонування, а також дотримання режиму роботи засобів та обладнання зовнішнього освітлення території закладу освіти здійснюється засновником закладу освіти та керівником такого закладу.

17. Закладами освіти, що беруть участь в експериментальному проекті, закріплюються поліцейські служби освітньої безпеки територіальних

(міжрегіональних територіальних) органів Національної поліції. До основних повноважень поліцейських служб освітньої безпеки в ході забезпечення безпечного освітнього середовища в закладах освіти належить:

1) інформування учасників освітнього процесу з питань:

забезпечення безпеки в освітньому середовищі;

запобігання участі дітей у протиправній діяльності;

підвищення рівня обізнаності дітей про ризики і небезпеку в умовах воєнного стану;

2) проведення моніторингу стану забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, збір інформації про стан безпеки в закладах освіти;

3) підготовка пропозицій щодо поліпшення стану безпеки учасників освітнього процесу, необхідності усунення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень дітьми;

4) участь у розробленні та оновленні паспорта безпеки закладу освіти відповідно до форми, передбаченої додатком до [Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти](#), затвердженого спільним наказом МВС та МОН від 18 серпня 2023 р. № 685/1013;

5) вжиття заходів відповідно до закону стосовно притягнення до відповідальності батьків або осіб, що їх замінюють, які не виконують передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання малолітніх та/або неповнолітніх дітей. Взаємодія з цього питання здійснюється з поліцейськими підрозділів ювенальної превенції;

6) виявлення фактів вчинення булінгу, жорстокого поводження з дітьми та своєчасне реагування на них згідно із законодавством;

7) дотримання громадського порядку під час здійснення пропускового режиму з використанням (за наявності) стаціонарних та/або ручних металодетекторів, інших технічних засобів;

8) проведення поверхневої перевірки, якщо існує достатньо підстав вважати, що особа має при собі річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб.

У разі виявлення в ході поверхневої перевірки речей, обіг яких заборонено чи обмежено, поліцейський забезпечує їх схоронність та огляд відповідно до законодавства.

У разі виявлення в ході поверхневої перевірки інших небезпечних предметів і речовин, з якими заборонено перебування осіб на території закладу освіти, поліцейський забезпечує їх схоронність у спеціально облаштованому місці зберігання або передає такі предмети чи речовини батькам здобувачів освіти або особам, які їх замінюють;

9) здійснення періодичного огляду приміщень та території закладів освіти з метою виявлення сторонніх осіб, вибухонебезпечних предметів, заборонених до обігу предметів і речовин;

10) виявлення та припинення адміністративних правопорушень, оформлення в межах компетенції матеріалів у справах про адміністративні правопорушення відповідно до [Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції](#), затвердженої наказом МВС від 6 листопада 2015 р. № 1376;

11) прийняття від учасників освітнього процесу скарг, заяв і повідомлень про можливі порушення їх прав, реагування на них у встановленому законодавством порядку.

Заклади освіти облаштовують робоче місце поліцейським службам освітньої безпеки та в межах повноважень забезпечують їх необхідними матеріально-технічними засобами.

18. Заклади освіти, які беруть участь в експериментальному проєкті, створюють та забезпечують функціонування класів безпеки відповідно до Рекомендацій щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти, затверджених наказом МОН від 10 лютого 2023 р. № 135.

19. Команда реагування закладу освіти забезпечує розроблення та оновлення паспорта безпеки закладу освіти з використанням програмно-апаратного комплексу “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту” відповідно до вимог [Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти](#), затвердженого спільним наказом МВС та МОН від 18 серпня 2023 р. № 685/1013.

20. Керівники закладів освіти та їх засновники забезпечують наявність у закладах освіти альтернативних джерел електроенергії (генераторів, зарядних станцій, сонячних панелей) та устаткування для її зберігання з метою забезпечення освітнього процесу в умовах можливих перебоїв централізованого електропостачання.

21. МОН здійснює моніторинг стану безпеки освітнього середовища в закладах освіти та оприлюднює на офіційних інформаційних ресурсах перелік закладів

освіти, якими здійснено комплекс заходів, спрямованих на запобігання та/або недопущення чи припинення заподіяння шкоди учасникам освітнього процесу, у повному обсязі.